

Projekt:

„Boříme bariéry“

(Zážitkové semináře, péče o zrakově postižené pacienty)

Profil společnosti

Název společnosti: Nemocnice Pardubického kraje, a. s.
 Sídlo společnosti: Kyjevská 44, 532 03 Pardubice
 Právní forma: akciová společnost
 Akcionář: Pardubický kraj, Komenského nám. 125, 532 11 Pardubice
 IČ, DIČ: 27520536, CZ27520536
 Telefon: 466 011 111, 467 431 111
 Internetová adresa: www.nempk.cz

Vedoucí projektového týmu a kontaktní osoba:

Mgr. Světlana Jeřábková, náměstkyně ošetrovatelské péče Litomyšlské nemocnice, telefon: 724 148 626, svetlana.jerabkova@nempk.cz

OBSAH

1. SOUHRN	3
2. STRUČNÁ CHARAKTERISTIKA ORGANIZACE.....	4
3. ZDŮVODNĚNÍ PROJEKTU	5
4. CÍLE PROJEKTU	6
5. ANALÝZA SITUACE.....	7
6. NÁVRH A ZDŮVODNĚNÍ ŘEŠENÍ PROBLÉMU	9
7. ČASOVÝ PLÁN ZAJIŠTĚNÍ PROJEKTU	11
8. UDRŽITELNOST A OPAKOVATELNOST PROJEKTU.....	12
9. MONITOROVÁNÍ A HODNOCENÍ PROJEKTU.....	13
10. ZÁVĚR	17
11. PŘÍLOHY	18

1. SOUHRN

Podle údajů Světové zdravotnické organizace je dnes na světě 45 miliónů nevidomých a toto číslo se v následujících 20 letech může až zdvojnásobit. Podle britských pramenů je v Evropě asi 11 milionů slabozrakých a asi 1 milion nevidomých. Ve Velké Británii je těžce zrakově postižený každý 60. člověk. Jiné zdroje uvádějí, že lidé se zrakovým postižením tvoří přibližně 1 - 1,5 % z populace. Přesné statistiky neexistují ani v rámci jednotlivých zemí. Není bez zajímavosti, že 9 z 10 nevidomých (v celosvětovém měřítku) žije v rozvojových zemích a odborníci odhadují, že 80 % slepoty může být léčeno nebo jí šlo předejít.

V současné době žije v ČR celkem **1 077 673 osob se zdravotním postižením**, jejichž **podíl na celkové populaci ČR je 10,2 %** (muži 9,9 % a ženy 10,6 %). Pro **věkovou strukturu** zdravotně postižených osob je především typická relace, čím vyšší věková kategorie, tím vyšší je jejich počet; současně se vyznačuje také vysokým podílem žen nad 75 let.

(Použitý zdroj: ČSÚ: Výběrové šetření zdravotně postižených osob – r. 2013, VŠPO-13, kód 260006-14).

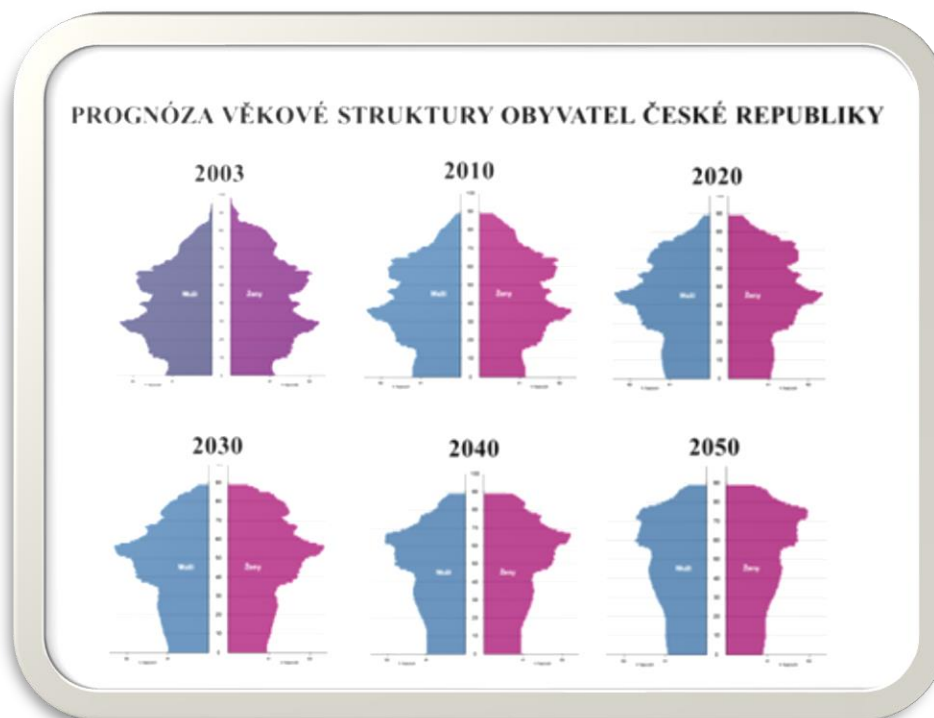
Za zmínku stojí fakt, že procento slabozrakých lidí v populaci průběžně roste a jedním z rozhodujících faktorů ovlivňujících tento trend je nade vše pochybnost prodlužování délky lidského života (to platí především v naší euroamerické civilizaci). Přímá úměrnost vzniku zrakových vad a vyššího věku je jednoznačně prokázána: 80 % lidí starších 75 let má vážné problémy se zrakem a 70 - 75% nových případů zrakových vad vzniká u lidí starších 65 let. Z toho se dá vyvodit, že stárnutí je samo o sobě významným činitelem vedoucím ke vzniku zrakové vady. Podle prognóz se v příštích 20 letech počet lidí starších 85 let přibližně zdvojnásobí, z čehož lze usuzovat na zvýšení počtu lidí s postižením zraku.

V praxi se v našich nemocnicích stále častěji setkáváme s pacienty s různým stupněm zrakového postižení. Jedná se o komplikace onemocnění, stavy po úrazech, vrozené vady atd.

Náš projekt je zaměřený na poznávání specifických potřeb pacientů se zrakovým postižením zážitkovou metodou. Zážitkový seminář jsme poprvé zorganizovali v roce 2015 v Litomyšlské nemocnici.

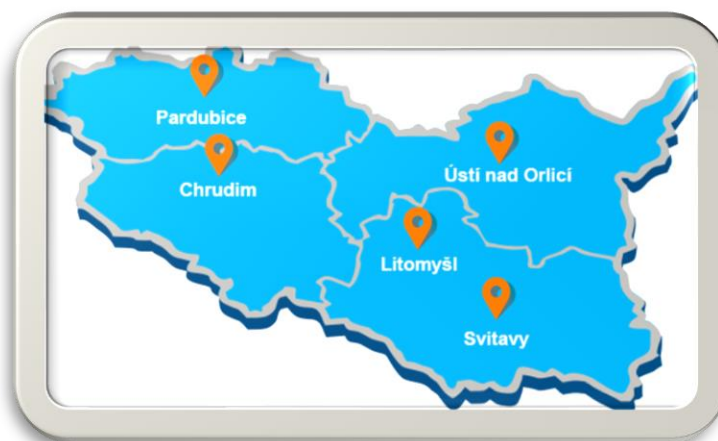
Demografický strom sílí ve své koruně, to znamená, že populace bude stárnout a pacientů se zrakovým postižením a ostatními disabilitami bude přibývat. Což je patrné z následujícího grafu č. 1. Obyvatelé v produktivním věku budou stárnout a jejich počet bude mít klesající tendenci.

Graf č. 1: Reálná a předpokládaná věková struktura obyvatelstva ČR v letech 2003 a 2050, zdroj ÚZIS.

2. STRUČNÁ CHARAKTERISTIKA ORGANIZACE

Nemocnice Pardubického kraje, a.s. (NPK) vznikla k 31. prosinci 2014 sloučením, fúzí pěti nemocnic akutní lůžkové péče, jejichž zakladatelem a vlastníkem je Pardubický kraj. Vznikem nové společnosti vyvrcholil dlouhodobý proces naplánovaný na základě scénáře efektivní transformace akutní lůžkové nemocniční péče v Pardubickém kraji, který schválili krajszí zastupitelé. NPK se, s ročním obratem více než 3,5 miliardy korun a se zhruba 4500 zaměstnanci, řadí mezi desítku největších nemocnic v zemi. Společnost tvoří pět pracovišť – Pardubická nemocnice, Chrudimská nemocnice, Orlickoústecká nemocnice, Litomyšlská nemocnice a Svitavská nemocnice.

3. ZDŮVODNĚNÍ PROJEKTU

Na začátku našeho rozhodnutí pořádat zážitkové semináře péče o zrakově postižené stál lidský příběh. Do Litomyšlské nemocnice byl přivezen pacient po autonehodě, kterého na přechodu pro chodce srazilo osobní auto. Přijali jsme pacienta na Chirurgické oddělení, kromě traumat jsme zjistili, že se jedná o nevidomého pacienta. Výborně jsme zvládali běžnou léčebnou i ošetrovatelskou péči, ale personál byl otázkách správného přístupu nejistý. Nevěděli jsme přesně: „Jak máme s pacientem komunikovat? Můžeme se ho dotýkat? Jsou vhodná slova jako vidím, čtu, koukám? Jak mu vysvětlíme, kde je toaleta a další věci důležité k jeho pobytu u nás? Můžeme mu dát osobní věci do stolečku?“ A otázek přibývalo.

Pacient se uzdravil a byl propuštěn do domácího ošetřování. V nás však zůstal pocit, že bychom se měli o světě zrakově postižených dozvědět více, aby se u nás cítili bezpečně a my si byli jistí, že ho chápeme a víme, jak o zrakově postižené pečovat. Došli jsme k rozhodnutí, že vyzkoušet si „být nevidomý“ na vlastní kůži, je nepřenositelný, autentický zážitek. Kontaktovali jsme TyfloCentrum (dále pouze TC) a domluvili jsme se na společné schůzce, kde jsme definovali obsahovou náplň seminářů pro zdravotnické pracovníky.

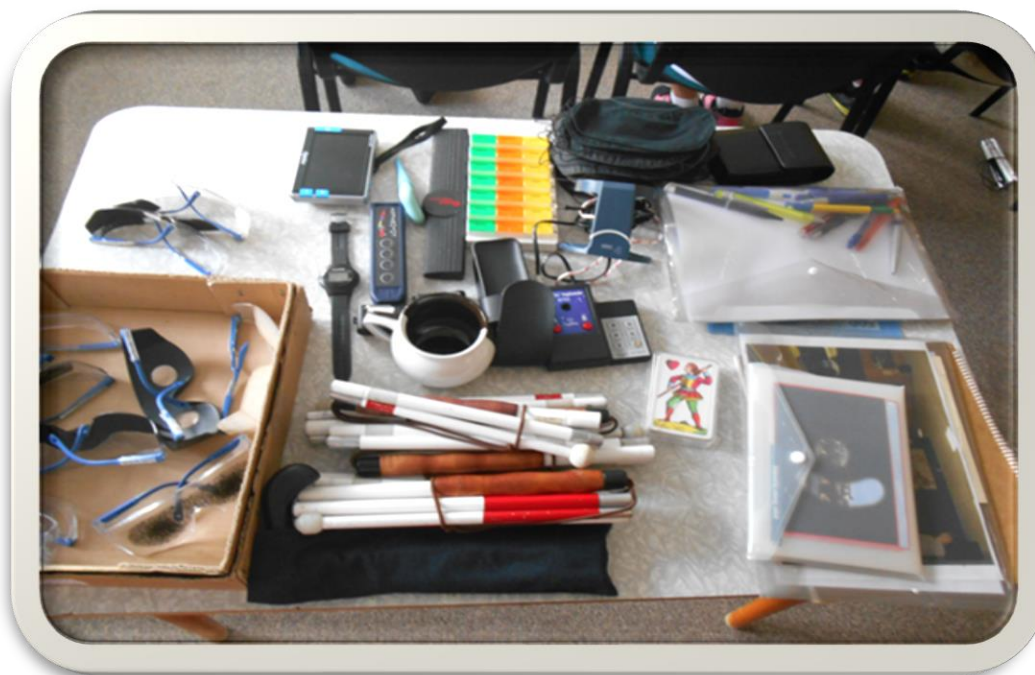
Péče o zrakově postižené klade na ošetrující personál v mnoha ohledech zvýšené nároky, a to vzhledem k jejich individuálním potřebám a rozmanitosti postižení,

Novým prvkem ve vzdělávací aktivitě je nácvik všedních denních činností zrakově postižených se snahou vžít se, vcítit se do jejich situace. Vlastní nácvik probíhá za pomoci několika pomůcek, které simulují různý stupeň zrakového postižení, včetně nácviku chůze s bílou hůlkou, s černou páskou na očích v terénu nebo v prostorách nemocnice a zvládnání sebeobsluhy.

Péče o nevidomé nezahrnuje pouze péči o ně samotné, ale v mnoha případech si zdravotníci musí být jisti, jak se zachovat, když má nevidomý s sebou vodícího psa, či osobního asistenta.

Zážitkový seminář s pracovníky TC, kdy je vždy přítomen nevidomý pacient v roli instruktora, kterého jsme v Litomyšlské nemocnici ošetřovali, navozuje neopakovatelnou atmosféru. Samotné učení se z prožitků a poznání sebe sama v zátěžových situacích, je nad všechny vzdělávací aktivity, které jsme doposud pořádali. Souznění světa zdravotníků a nevidomých má neopakovatelné kouzlo. Učíme se jeden od druhého. Účastníci seminářů jsou nadšeni a někteří by se rádi na seminář přihlásili opakovaně. Vzdělávací akce jsou vždy po oznámení termínu do týdne plně obsazeny.

Obrázek č. 1 Pohled na pomůcky, které během semináře používáme

4. CÍLE PROJEKTU

I. Obecný cíl

Poznat svět nevidomých a uvědomit si rozdíly v přístupu k těmto pacientům v rámci ošetrovatelské péče. Zvýšit připravenost našich zaměstnanců na pobyt pacientů se zrakovou disabilitou v našich zdravotnických zařízeních a nabízet bezpečné služby pro osoby se zrakovým postižením, specificky přizpůsobené jejím potřebám.

II. Specifické cíle

- Vytvořit zajímavý seminář pro zaměstnance, aby byla dosažena potřebná úroveň teoretických a praktických dovedností, které by uměli a chtěli využívat v každodenní praxi,
- navázat spolupráci s TyfloCentrem, abychom byli odborně vedeni a mohli využívat specifické pomůcky a vybavení pro simulaci zrakově postižených,
- motivovat naše zaměstnance k aktivnímu vyhledávání potřeb zrakově postižených a pomáhat jim k návratu do běžného života, aby si zachovali co nejvyšší míru samostatnosti,
- učit se jeden od druhého formou autentického prožitku v navozené situaci.

Účastí na zážitkovém semináři se zvyšuje pravděpodobnost úspěchu, že si informace spojené s prožitkem zapamatujeme. Proč? Zdravotnický pracovník má znalosti, jak péči o takového pacienta organizovat, kromě znalosti má i zkušenost, jak péči takovému pacientovi poskytovat. Zvyšuje se připravenost ošetrovatelského týmu - sdílení a předávání důležitých informací mezi směny. Zvyšuje se empatie k pacientům se zrakovým postižením a jejich rodiny. Vnímáme důležitost bezpečného prostředí a pevných orientačních bodů. Přizpůsobíme metody podávání informací, edukaci a obecně komunikaci. Mnohem častěji komunikujeme a kontaktujeme pacienta, nebojíme se selhání. Poskytneme zrakově postiženému větší časovou dotaci na většinu činností i lépe vyhodnocujeme míru pomoci.

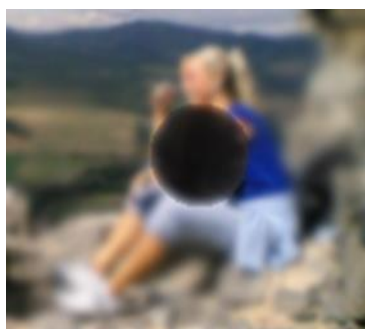
5. ANALÝZA SITUACE

Na seminářích spolupracujeme s TyfloCentrem, o. p. s., a jejich lektory. TC je poskytovatelem sociálních služeb pro lidi se zrakovým postižením a pro lidi s jiným zdravotním zejména kombinovaným (zrakovým a jiným) postižením. Služby TC jsou určeny lidem, kteří žijí nebo působí na území Pardubického kraje ve věku od 16 let. Služby jsou poskytovány ambulantně i terénně. Služby nabízí i v dalších regionech například: v Brně, Hradci Králové, Praze, Plzni, Karlových Varech, Ostravě atd.

Seminář má část teoretickou a praktickou. Praktická část obsahuje ukázky a nácvik záměrně vytvořených situací, kde je předpokládán intenzivní prožitek. Školení jedné skupiny v maximálním počtu 25 účastníků trvá dvě hodiny. Celkem jsme od 9/2014 – 6/2016 v Litomyšlské nemocnici proškolili 131 NLZP včetně sanitářů, ošetrovatelek a 8 lékařů.

Příklady zrakových postižení (viz obrázky 2-7), které si účastníci semináře mohou za pomoci speciálně upravených brýlí vyzkoušet, aby poznali, co pacient reálně vidí:

2) makulární degenerace

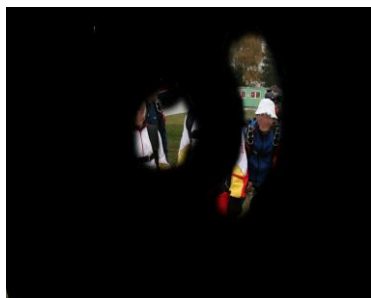
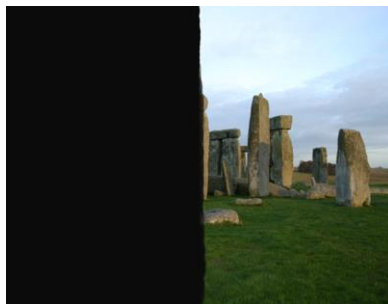
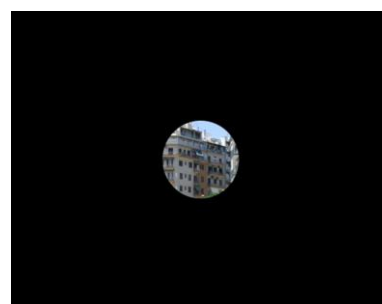

3) odchlípení sítnice

4) pokročilý šedý zákal

5) pokročilý zelený zákal**6) hemianopsie****7) pigmentová retinopatie**

Je potřeba si uvědomit, že lidé se zrakovým postižením nejsou homogenní skupinou, ale naopak. Jejich omezení má rozmanité důvody, příznaky a důsledky. Důležitá je doba vzniku vady, etiologie a typ vady. Obecně se dělí na osoby nevidomé, osoby se zbytky zraku, osoby slabozraké a osoby s poruchou binokulárního vidění, dělení zrakově postižených je více, např. Klasifikace zrakového postižení dle Světové zdravotnické organizace, WHO - viz příloha č. 1.

I. Analýza lidských zdrojů

Aktivita je pořádána v rámci plánu vzdělávání zahrnutého do pracovní doby. Plán je roční a účast jednotlivých zaměstnanců nenarušuje provoz pracovišť nemocnice. K zajištění semináře je nutná součinnost školitelů TC a zaměstnance nemocnice, který se podílí na organizaci školení v lokalitě. Jiné personální nároky nejsou.

II. Finanční analýza

Náklady na semináře v Litomyšlské nemocnici za období od 9/2014 až 6/2016 byly nulové, protože se semináře uskutečňovali v prostorách nemocnice. Semináře jsme ve spolupráci s TC dělali zdarma na bázi dobrovolnictví, tedy zadarmo. Bylo to z důvodu, že jsme se všichni učili semináře pořádat. Měli jsme v plánu finance řešit do budoucna a budeme-li úspěšní, můžeme semináře rozšířit do našich pěti nemocnic, což se také stalo. Cena za poskytnuté služby je součástí smluvních podmínek mezi NPK a TC Pardubice následovně:

Výpočet ceny uveden v platné smlouvě:

- 1 školení trvá 2 x 45 minut, cena za 1 vyučovací hodinu/300,- Kč, tzn. 1 školení pro 15 účastníků = 600,- Kč (+ cestovné) a cestovné, které je hrazeno dle skutečných nákladů, podle lokality, kde školení probíhá.
- předpokládané celkové náklady na vzdělávací akce/ rok jsou cca 26 000,- Kč.

6. NÁVRH A ZDŮVODNĚNÍ ŘEŠENÍ PROBLÉMU

Osnova školení – teoretická část. Seznamuje s teorií a důsledky zrakového postižení:

- zkreslenost a způsob přijímání informací, zásady komunikace,
- narušení hloubkového a prostorového vidění, narušení lokalizace, analýzy a syntézy, vizuomotorické koordinace, obtíže při prostorové orientaci a samostatném pohybu,
- kompenzace za použití ostatních smyslů, ale i s použitím schopností, znalostí, vlastností a osobnosti postiženého jedince,
- obtíže při navazování kontaktu,
- využívání kompenzačních pomůcek – tyflotechniky,
- pomalejší pracovní tempo a zvýšená unavitelnost, získání, zpracování a výdej informací – vše trvá déle,
- ztížený nácvik sebeobsluhy a sebepečce, zvláště tam, kde je třeba zrakové kontroly, neschopnost číst černotisk,
- zvýšené požadavky na osvětlení, barevné klima v místnosti, kontrast,
- zvláštní pomůcka-vodící pes, viz obrázek č. 8,
- osobní asistent nevidomého pacienta.

Osnova školení – praktická část. Použitá zážitková metoda:

- první kontakt s pacientem, získání důležitých informací k péči o pacienta,
- v průběhu hospitalizace, práce s dokumentací (podepisování dokumentů)
- umístění na pokoji, oddělení, seznámení s vnitřním řádem a stavebně-technickým uspořádáním,
- seznámení s personálem, podávání informací a edukace,
- příprava tekutin a stravy (natočení vody do hrníčku)
- příprava k vyšetření, doprovod na vyšetření (v prostorách nemocnice i mezi budovami)
- plánované propuštění pacienta,
- transport domů a další návazná péče.

Obrázek č. 8

7. ČASOVÝ PLÁN ZAJIŠTĚNÍ PROJEKTU

- Je zpracován v harmonogramu na období 8/2017 až 5/2018, stejně tak bylo zpracováno období 9/2016 až 7/2017

Příloha č. 1						
Roční harmonogram ke smlouvě o poskytování služeb v rámci programu "Přátelská nemocnice" s TC Pardubice						
operativní řízení harmonogramu za TC: Lenka Vaničková, vanickova@tcpce.cz						
období: 9/2017 až 5/2018						
základní struktura harmonogramu: 4 školení/rok/lokality/15 osob ve skupině/2 školení v jednom dni dopoledne/odpoledne/středy						
čas: dopoledne 10.00-11.30, odpoledne 12.00-13.30						
rozpis harmonogramu po měsících vyjma prosince, červenec, srpen						
prezenční listiny jmenovitě připravuje organizátor/kontaktní osoba v lokalitě za NPK						
pro zážitkový nácvik je potřeba mít blízko WC, schody, kuchyňku						
Zážitkový seminář						
měsíc/rok	datum	lokality kde proběhne školení	čas	počet školenců z lokality	osob	změny
září_2017	6.9.	LIN	10:00-11:30 12:30-14:00	5 OUN, 5 SYN, 5 LIN 5 OUN, 5 SYN, 5 LIN	15 15	Školící místnost
říjen_2017	4.10.	PKN	10:00-11:30 12:00-13:30	7 PKN, 8 CHN 15 PKN	15 15	Velká posluchárna
listopad_2017	1.11.	OUN	10:00-11:30 12:00-13:30	5 OUN, 5 SYN, 5 LIN 8 OUN, 7 SYN	15 15	Zasedací místnost ŘED
listopad_2017	29.11.	CHN	10:00-11:30 12:00-13:30	7 PKN, 8 CHN 15 CHN	15 15	Zasedací místnost ŘED
Revize a příprava harmonogramu pro 2018						
leden_2018	24.1.	SYN	10:00-11:30 12:00-13:30	8 SYN, 7 OUN 8 SYN, 7 LIN	15 15	Zasedací místnost ŘED
únor_2018	21.2.	OUN	10:00-11:30 12:00-13:30	5 OUN, 5 SYN, 5 LIN 8 OUN, 7 LIN	15 15	Zasedací místnost ŘED
březen_2018	21.3.	CHN	10:00-11:30 12:00-13:30	7 PKN, 8 CHN 15 CHN	15 15	Zasedací místnost ŘED
duben_2018	18.4.	PKN	10:00-11:30 12:00-13:30	8 PKN, 7 CHN 15 PKN	15 15	Velká posluchárna
květen_2018	2.5.	LIN	10:00-11:30 12:00-13:30	7 OUN, 8 LIN 7 OUN, 8 LIN	15 15	Školící místnost
květen_2018	30.5.	SYN	10:00-11:30 12:00-13:30	8 SYN, 3 LIN, 4 OUN 8 SYN, 3 LIN, 4 OUN	15 15	Školící místnost
Ukončení projektu 31.8.2018 a jeho vyhodnocení						
				Celkem 300 osob ročně, za 2 roky 600 osob	120	
kontaktní osoba je NOP						

Refresh S.O.S. konzultantů pro NPK						
měsíc/rok	datum	Výcvik proběhne v TC	čas - 8 hodin-rozvrh hodin	počet školenců z lokality	osob	změny
duben_2018	04.04.2018	TC Pardubice	bude upřesněn	refres pro účastníky kurzu I. v rozsahu 4 hodiny	15	Refresh bude zaměřen na konkrétní problémové okruhy a situace dle zpětné vazby od účastníků kurzu I.
kontaktní osoba NPK						
NOP						
Změny jsou vyhrazeny. Lze je provádět pouze po dohodě garantů plnění smlouvy: Mgr. Stoklasová, Mgr. Nemšová						

8. UDRŽITELNOST A OPAKOVATELNOST PROJEKTU

Pardubický kraj a Nemocnice Pardubického kraje, a. s. vyhlásily společný program „Přátelská nemocnice“. Odborným garantem je přednosta Ústavu etiky 3. lékařské fakulty Univerzity Karlovy v Praze Mgr. Marek Vácha, PhD. Zde se objevila aktivita programu Prostředí a pacient. Protože se o našich seminářích vědělo i mezi ostatními nemocnicemi a proškolení zaměstnanci je hodnotili jako velice přínosné, byla zahájena spolupráce s TyfloCentrem Pardubice a Nemocnice Pardubického kraje, a. s., s názvem „Bojíme bariéry“.

Plán realizace:

Proběhli dva workshopy pro vedoucí zaměstnance a zdravotně-sociální pracovníky nemocnic v lokalitách, v délce 45 minut. V nemocnicích NPK budou vyškoleni 3 zaměstnanci S.O.S (celkem 15 zaměstnanců), kteří budou k dispozici pro ostatní personál, jako metodičtí vedoucí, kteří mohou zajistit, v případě potřeby, bezprostřední (okamžitou) pomoc osobám se zrakovým postižením v místě. Odborné školení obsahuje vybraná témata v rozsahu 8 vyučovacích hodin, zážitkové metody, nácvik doprovodu v praxi a témata: „průvodcovská služba a bezbariérové úpravy“. Toto školení je plánováno 2 x v PKN (15 osob – 1. školení a 11. refresh školení v druhém roce spolupráce - 2018). Předpokládaná doba ukončení spolupráce je 31.8.2018. Celkem jsme si stanovili proškolit ročně 300 zdravotnických pracovníků. Za dva roky jich proškolíme 600. Plán se daří plnit. Zážitkový seminář platí k nejlépe hodnoceným vzdělávacím aktivitám v rámci celé NPK.

Jak zajistíme informovanost o projektu?

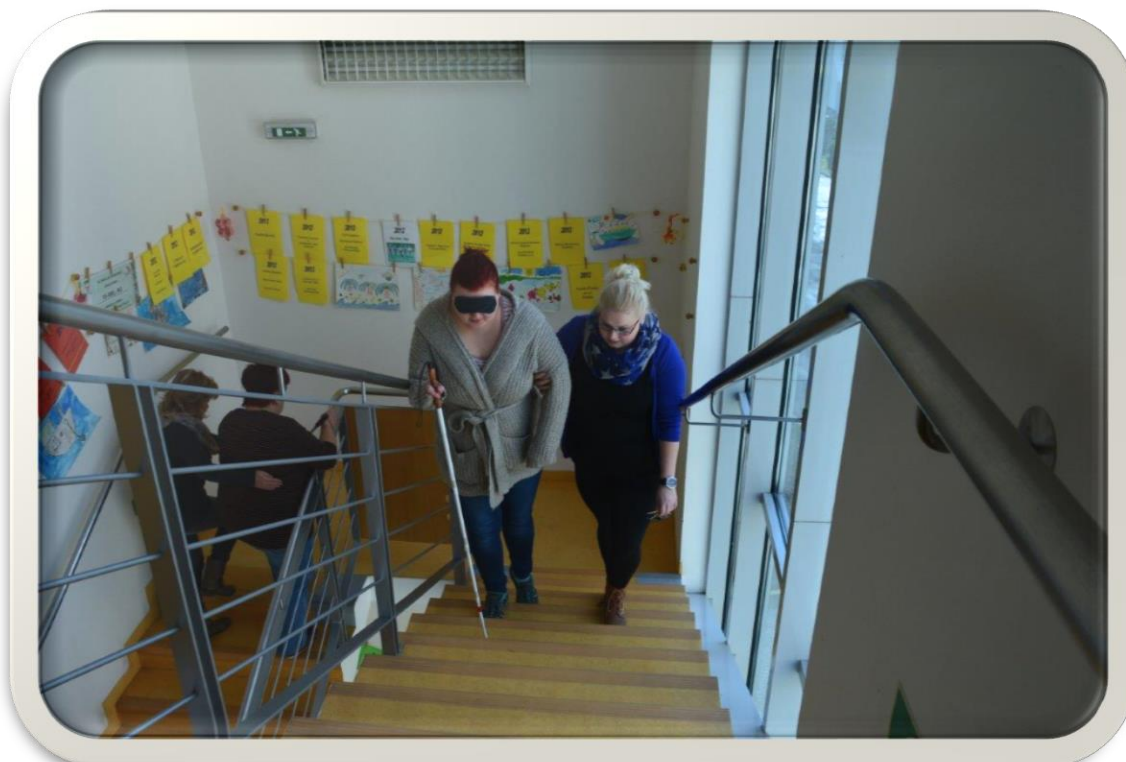
Informovanost je zajišťována Oddělením komunikace a marketingu. Dostupnost informací poskytujeme formou webových stránek, facebooku a byly vydány informační materiály. V rámci NPK vydáváme pravidelně časopis „Naše nemocnice“, kde opakovaně komunikujeme informace o projektu, včetně fotografií ze seminářů.

Jak budou případně zpřístupněny výsledky projektu pro využití v organizacích, které budou mít zájem o Váš projekt?

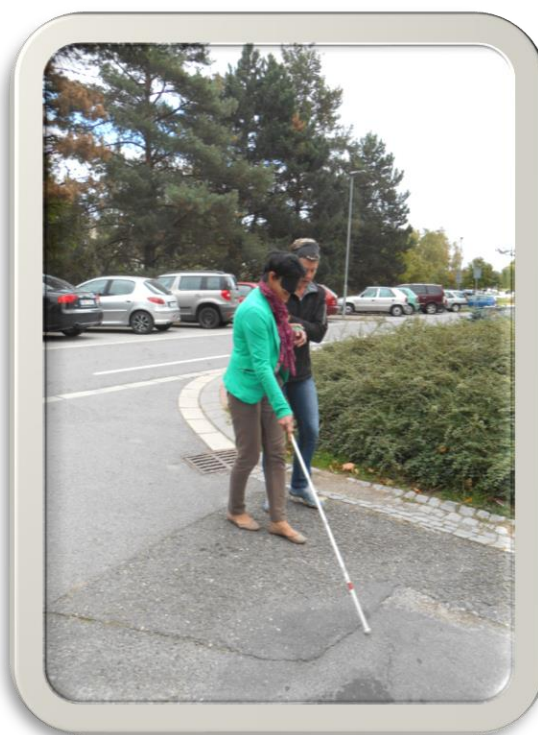
Na webových stránkách Nemocnice Pardubického kraje, a. s. budou zpřístupněny informace o projektu (včetně kontaktní adresy osoby, na kterou je možné se obrátit s dotazy, v případě zájmu o projekt).

9. MONIROVÁNÍ A HODNOCENÍ PROJEKTU

Nácvik situací na zážitkových seminářích v NPK, byl dokumentován pomocí fotografií:

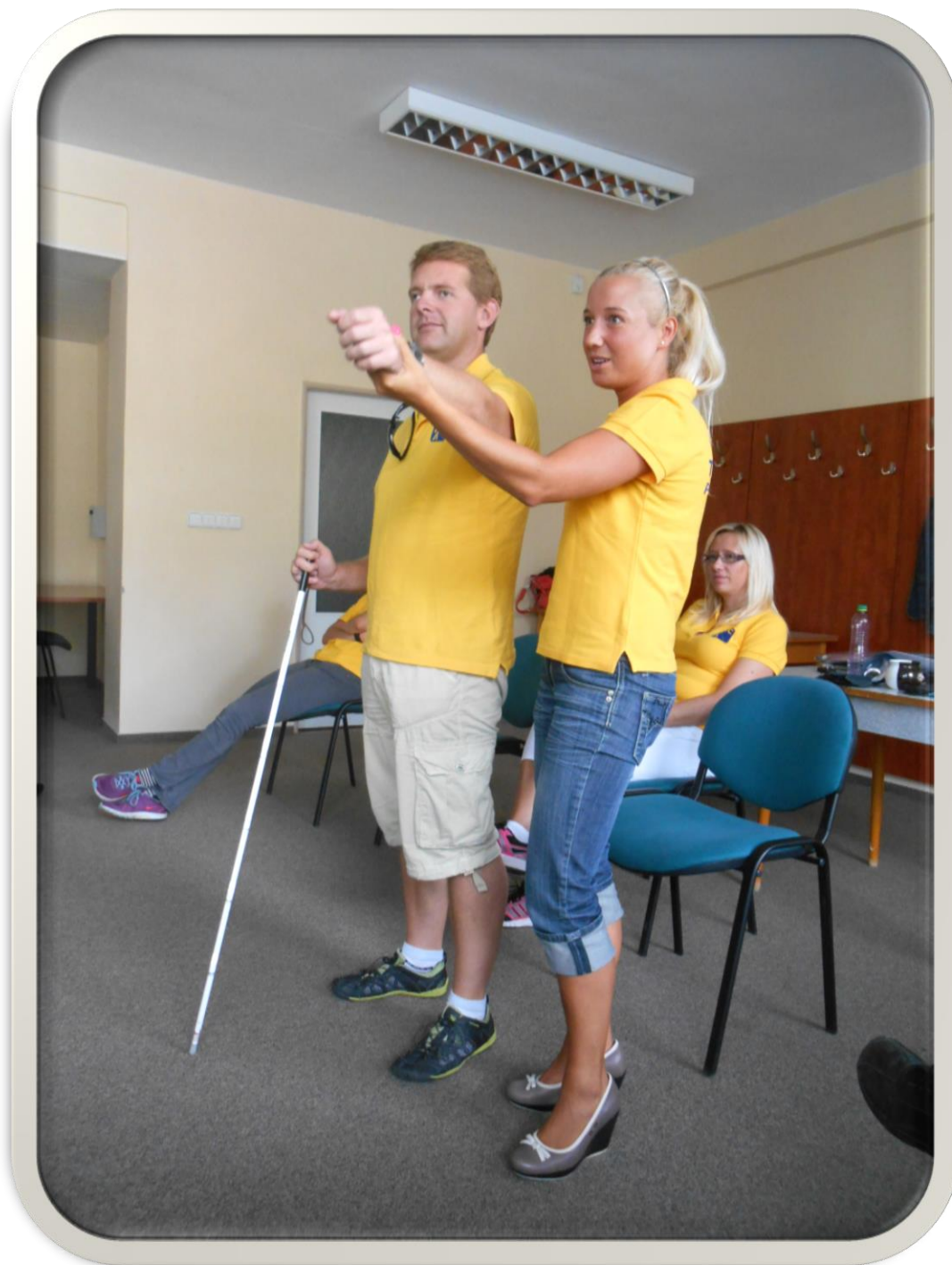
Obrázky č. 9 a 10

Obrázky č. 11, 12 a 13

Obrázky č. 14 a 15

Obrázek č. 16

Hodnocení a úspěšnost projektu „Boříme bariéry“ – formou zážitkových seminářů sledujeme na základě:

- zpětné vazby od zdravotnických pracovníků,
- zpětné vazby od pracovníků TyfloCentra
- zpětné vazby od nevidomého instruktora.

10. ZÁVĚR

Projekt „Boříme bariéry“ byl uveden v život do všech nemocnic NPK. Dokázal „zbořit“ hranice mezi pacienty se zrakovým postižením a zdravotníky, ale také mezi našimi nemocnicemi. Cíl byl splněn, učíme se nesoupeřit, ale spolupracovat.

Pokud nastávají problémy při péči o pacienta v našich nemocnicích, kdykoliv můžeme zprostředkovat kontakt, konzultaci s pracovníky TC, a to nám výrazně zkvalitňuje poskytovanou péči a jistotu, že v nenadálých situacích zajistíme pacientovi bezpečí a snížíme obavy z neznámého prostředí.

Metoda zážitkového semináře je vnímána zaměstnanci jako přínosná, bylo celkem proškoleno 596 (131 Litomyšlská nemocnice + 450 celá NPK + 15 SOS zaměstnanců) zdravotnických pracovníků. Správné metody práce s pacienty se zrakovým postižením postupně zapracováváme do našich vnitřních předpisů. Při plánování a rekonstrukci prostor zohledňujeme potřeby těchto pacientů.

V budoucnu bychom s TC rádi spolupracovali na odstranění bariér v prostředí Nemocnic Pardubického kraje, a. s.

11. PŘÍLOHY

Příloha č. 1

Klasifikace zrakového postižení dle Světové zdravotnické organizace, WHO

[www.sons.cz] tabulka č. 1

Kategorie zrakového postižení:	zraková ostrost s nejlepší možnou korekcí
1. Střední slabozrakost	maximum menší než 6/18 (0,30); minimum rovné nebo lepší než 6/60 (0,10); 3/10 – 1/10.
2. Silná slabozrakost	maximum menší než 6/60 (0,10); minimum rovné nebo lepší než 3/60 (0,05); 1/10 – 10/20.
3. Těžce slabý zrak	a) maximum menší než 3/60 (0, 5); minimum rovné nebo lepší než 1/60 (0,02); 1/20 – 1/50. b) koncentrické zúžení zorného pole obou očí pod 20 stupňů, nebo jediného funkčně zdatného oka pod 45 stupňů.
4. Praktická slepota	maximum menší než 1/60 (0,02), 1/50 až světlocit nebo omezení zorného pole do 5 stupňů kolem centrální fixace, i když centrální ostrost není postižena.
5. Úplná slepota	ztráta zraku zahrnující stavy od naprosté ztráty světlocitu až po zachování světlocitu s chybnou světelnou projekcí